

بمب‌گذاری‌های تروریستی در ایران: پیامدها و پاسخ‌های احتمالی

به قلم فرزین ندیمی (/fa/experts/frzyn-ndymy/)

۲۳ ژانویه ۲۰۲۴

همچنین دست‌یافتنی به

/ (English (/policy-analysis/terrorist-bombings-iran-implications-and-potential-responses

العربية (/ar/policy-analysis/altfjyrat-alarhabyt-fy-ayran-altydayat-walrdwd-almhtml/)

درباره نویسنده

فرزین ندیمی (/fa/experts/frzyn-ndymy/)

او پیش از این برای موسسه واشنگتن در باره استراتژی تهران در باره استفاده از جنگ افزارهای دریایی ایران در جنگ نامتقارن نوشته است

تحلیل کوتاه

با وجود آن‌که یکی از شاخه‌های داعش مسوولیت انفجارهای مرگبار در نزدیکی یک ناحیه مرزی ملتهب را به عهده گرفت تهران به سرعت اسراییل و آمریکا را مقصر معرفی کرد و قول "انتقام سخت" داد شبیه آنچه که در پی مرگ قاسم سلیمانی در سال 1398 وعده داده شد

در ۱۳ دی (۳ ژانویه) درست چهار سال پس از کشته شدن سرلشگر پاسدار قاسم سلیمانی در حمله پهپادی آمریکا در بغداد انفجار دو بمب نیرومند در مرکز شهر کرمان خیابان‌های منتهی به گورستانی را که او در آن دفن است لرزاند در میان افرادی که برای مراسم عزاداری گرد آمده بودند دست‌کم 89 کشته و صدها تن دیگر مجروح شدند

قابل تامل آنکه کسانی که در معرض این انفجارها قرار گرفتند شرکت‌کنندگان و تماشاچیان بودند که در فاصله بسیار دوری از هرگونه شرکت‌کننده مهمی قرار داشتند این کشتار در ظاهر با استفاده از بمب‌های حاوی مواد منفجره نظامی کنترل از راه دور با ظرفیت انفجاری بالا انجام شد که از ساچمه‌های فلزی پر شده بودند تا بیشترین تلفات را ایجاد کنند هر دو انفجار را بمب‌گذاران انتحاری انجام دادند

رسانه‌ها و مقامات ایرانی به سرعت انگشت اتهام را به سمت اسراییل و آمریکا نشانه گرفتند آن‌ها این خط استدلال را حتی پس از آن ادامه دادند که داعش شاخه خراسان مستقر در افغانستان به طور رسمی مسوولیت حمله را یک روز بعد به عهده گرفت و نام دو بمب‌گذار را منتشر کرد به ادعای رسانه‌های وابسته به حکومت ایران و مقامات ایرانی آمریکا سازمان مادر داعش خراسان یعنی "دولت اسلامی داعش" را ایجاد کرده و کماکان مسوول اقدامات آن است

چرا حالا ایران هدف گرفته شد

داعش گذشته از آنکه جنبشی در اساس ضدشیعه است به طور مشخص سابقه درگیری با قاسم سلیمانی را هم دارد او به عنوان فرمانده نیروی قدس سپاه پاسداران از حدود سال ۲۰۱۳ مسوول تلاش‌های ایران برای حمایت از رژیم بشار اسد در جنگ داخلی سوریه بود عملیاتی که شامل گردآوری یک سپاه بین‌المللی از شبه‌نظامیان شیعه تحت نظارت افسران ایرانی و حتی متقاعد کردن روسیه برای ورود به جنگ بود سلیمانی همزمان عملیات مشترک نیروی قدس و شبه‌نظامیان عراقی علیه داعش را در عراق از سال ۲۰۱۱ تا ۲۰۱۷ هدایت کرد

از آن عملیات‌ها بدین سو عناصر وابسته به داعش خراسان و دیگر عناصر متعصب سنی پیاپی تهدید به حملات تروریستی در داخل ایران کرده‌اند یا دست به این‌گونه حملات زده‌اند. در 31 شهریور 1397 داعش خراسان مسوولیت رویدادی را به عهده گرفت که طی آن حمله‌کنندگان به یک رژه نظامی در شهر اهواز در جنوب‌غرب ایران یورش بردند و در نتیجه بیست‌وپنج نفر جان باختند. عناصر داعش در حمله‌های دیگری هم مسوول شناخته شدند: حمله با چاقو در حرم امام رضا در مشهد در ۱۶ فروردین ۱۴۰۱ یورش به مجلس ایران و مقبره خمینی در خرداد 1396 (که هفده تن را کشت) و تیراندازی‌های کور در حرم شاهچراغ در شیراز

(<https://www.washingtoninstitute.org/policy-analysis/islamic-state-attacks-islamic-republic>) در ۴ آبان ۱۴۰۱

(<https://www.washingtoninstitute.org/policy-analysis/islamic-state-attacks-islamic-republic>) و ۲۲ مرداد ۱۴۰۲

قابل توجه است که حمله اخیر در استان کرمان رخ داد که محل تولد سلیمانی و همسایه استان محروم سیستان و بلوچستان است. سیستان و بلوچستان ۱۱۰۰ کیلومتر مرز با پاکستان و افغانستان و ۳۰۰ کیلومتر خط ساحلی در خلیج عمان دارد که این ناحیه را به یک کریدور بزرگ بین‌المللی قاچاق مواد مخدر تبدیل کرده است. برای همین هر دو استان بارها شاهد نبردهای مسلحانه مرگبار بین نیروهای ایرانی و قاچاقچیان کاملاً مسلح مواد مخدر و مخالفان مسلح حکومت مرکزی بوده است.

پاسخ‌های احتمالی ایران

در حملات گذشته وقتی داعش مسوول شناخته می‌شد سپاه پاسداران با فرستادن موشک‌های بالستیک و پهپادهای تهاجمی دوربرد علیه اهداف داعش در استان دیرالزور سوریه تلافی کرد: یک بار در خرداد 1396 پس از حمله به ساختمان مجلس و مقبره خمینی در عملیاتی موسوم به لیلة‌القدر و سپس در مهر 1397 پس از حمله تروریستی به رژه اهواز در عملیاتی موسوم به ضربت محرم. برنامه‌ریزی تا اجرای هر پاسخ حدود ده روز به درازا کشید.

اگر ایران تصمیم بگیرد به وعده "انتقام سخت" خود عمل کند و داعش را به عنوان هدف خود برگزیند در آن صورت در روزهای آینده ممکن است یک یا دو موج حملات موشکی و پهپادی به قرارگاه‌های داعش خراسان در بخش‌هایی از شرق افغانستان در سرحدات پاکستان صورت گیرد. این‌گونه حملات برای آنکه اثری جدی داشته باشد نیازمند اطلاعات دقیق و بهنگام با

(<https://www.washingtoninstitute.org/policy-analysis/next-afghan-jihad-taliban-efforts-contain-iskp>) همکاری

(<https://www.washingtoninstitute.org/policy-analysis/next-afghan-jihad-taliban-efforts-contain-iskp>)

(<https://www.washingtoninstitute.org/policy-analysis/next-afghan-jihad-taliban-efforts-contain-iskp>) احتمالی

(<https://www.washingtoninstitute.org/policy-analysis/next-afghan-jihad-taliban-efforts-contain-iskp>)

(<https://www.washingtoninstitute.org/policy-analysis/next-afghan-jihad-taliban-efforts-contain-iskp>) دولت

(<https://www.washingtoninstitute.org/policy-analysis/next-afghan-jihad-taliban-efforts-contain-iskp>)

به طور رسمی حمله کرمان را محکوم کرده (<https://www.washingtoninstitute.org/policy-analysis/next-afghan-jihad-taliban-efforts-contain-iskp>) طالبان است که

(<https://www.washingtoninstitute.org/policy-analysis/next-afghan-jihad-taliban-efforts-contain-iskp>) و با دولت و مردم ایران ابراز همدردی کرده است.

اما درعین‌حال علی‌خامنه‌ای رهبر حکومت ایران سرداران سپاه و دیگر چهره‌های ارشد ایرانی کماکان اسرائیل و آمریکا را مقصر این بمب‌گذاری‌ها معرفی می‌کنند. بنابراین می‌توان انتظار داشت سپاه پاسداران حملات غیرمستقیم خود را در داخل عراق و از منشأ عراق و سوریه تشدید کند و شاید به شبه‌نظامیان نیابتی خود دستور حملات (<https://www.washingtoninstitute.org/policy-analysis/next-afghan-jihad-taliban-efforts-contain-iskp>)

([analysis/tracking-anti-us-strikes-iraq-and-syria-during-gaza-crisis](https://www.washingtoninstitute.org/policy-analysis/tracking-anti-us-strikes-iraq-and-syria-during-gaza-crisis)) موشکی

(<https://www.washingtoninstitute.org/policy-analysis/tracking-anti-us-strikes-iraq-and-syria-during-gaza-crisis>) /

(<https://www.washingtoninstitute.org/policy-analysis/tracking-anti-us-strikes-iraq-and-syria-during-gaza-crisis>)

(<https://www.washingtoninstitute.org/policy-analysis/tracking-anti-us-strikes-iraq-and-syria-during-gaza-crisis>) یهپادی

(<https://www.washingtoninstitute.org/policy-analysis/tracking-anti-us-strikes-iraq-and-syria-during-gaza-crisis>)

(<https://www.washingtoninstitute.org/policy-analysis/tracking-anti-us-strikes-iraq-and-syria-during-gaza-crisis>) بیشتر

(<https://www.washingtoninstitute.org/policy-analysis/tracking-anti-us-strikes-iraq-and-syria-during-gaza-crisis>)

([gaza-crisis](https://www.washingtoninstitute.org/policy-analysis/tracking-anti-us-strikes-iraq-and-syria-during-gaza-crisis))ی به اهداف اسرائیلی و آمریکایی در حوالی ۸ ژانویه یعنی همزمان با سالگرد حمله موشکی بالستیک ایران به پایگاه عین‌الاسد در عراق که مدتی کوتاه بعد از مرگ سلیمانی در سال 1398 اتفاق افتاد بدهد. حکومت اسلامی در ایران همچنین ممکن است حملات دریایی بیشتری شبیه حمله موشکی 2 مهرماه 1402 به نفتکش *کیم یوتو* انجام دهد و سرانجام تهران می‌تواند دستور

حملات تروریستی علیه شهروندان اسرائیلی در منطقه یا فراتر از آن را صادر کند. ❖

BRIEF ANALYSIS

The Future of U.S.-Turkish Ties: A New Relationship, Not a Reset

٢٤ ٢٠٢٣ ٤نوی٤

Soner Cagaptay

(/policy-analysis/future-us-turkish-ties-new-relationship-not-reset)

BRIEF ANALYSIS

Profile: Hashemite Tribes Regiment

٢٤ ٢٠٢٣ ٤نوی٤

Kyle Robertson ,
Abdullah Hayek

(/policy-analysis/profile-hashemite-tribes-regiment)

BRIEF ANALYSIS

Cairo: Stuck between Securing the Red Sea and Avoiding a Perception of Support for Israel

٢٤ ٢٠٢٣ ٤نوی٤

Mohamed Maher ,
Mohamed Farid

(/policy-analysis/cairo-stuck-between-securing-red-sea-and-avoiding-perception-support-israel)

TOPICS

(/policy-analysis/trwrysm/) تروریسم

(/policy-analysis/nzamy-w-amnyty/) نظامی و امنیتی

REGIONS & COUNTRIES

(/policy-analysis/ayran/) ایران